

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра політології

Панарін Андрій Сергійович

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

«Соціальна політика»

для студентів другого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів
2023–2024 н.р.

Затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № ___ від ___ _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол № ___ від ___ _____ 20__ року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни.....	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	7
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни.....	8
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	13
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література.....	16
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни	23
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....	24
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам	25
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (екзамену)	26

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>	Нормативна
	Спеціальність <u>052 «Політологія»</u>	
Модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 2		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 120		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студентів – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	32 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		32 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		56 год.
		<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>
<i>Вид контролю: екзамен</i>		

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Соціальна політика» – це вибіркова навчальна дисципліна з циклу професійної та практичної підготовки бакалавра, яка вивчається студентами-бакалаврами другого року навчання спеціальності 052 «Політологія». Навчальний курс розрахований на 120 години і вивчається у третьому семестрі бакалаврату. У структурі годин курсу виокремлено такі складові: лекційні заняття – 32 год.; семінарські заняття – 32 год., самостійні завдання – 56 год.

Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб студенти мали змогу оволодіти понятійно-категоріальним апаратом щодо дослідження соціальної політики, її складових, інструментарію, який вона використовує, прищеплення навичок аналізу світових моделей соціальної політики для успішного застосування отриманих знань у подальшій фаховій діяльності. У вступній частині курсу заплановане ознайомлення студентів із соціальною політикою як наукою та навчальною дисципліною, теоретичними аспектами формування і реалізації соціальної політики, соціальною політикою як функцією державного управління, фінансовим забезпеченням реалізації соціальної політики, людським розвитком і методиками та показниками його вимірювання, проблемою бідності та шляхами її пом'якшення, а також демографічні проблемами та демографічною політикою. В основній частині дисципліни увагу буде приділено проблематиці: сутності та структурі соціального захисту; сучасним тенденціям соціальної політики у світі; моделям соціальної політики в різних економічних системах; соціальному страхуванню; організації соціального страхування в Україні; соціальній державі; врегулюванню та вирішенню соціально-трудова конфліктів; соціальному захисту економічно активного населення; формам захисту соціально вразливих категорій населення; сучасному стану і проблеми пенсійної системи України.

В рамках курсу майбутні фахівці познайомляться з системою знань про суспільство, соціальну структуру суспільства (соціальну стратифікацію), соціальні пріоритети й соціальна відповідальність суспільства, сутність та зміст соціальної політики, об'єкт та суб'єкти соціальної політики, принципи соціальної політики, становлення та розвиток соціальної політики як науки та навчальної дисципліни, об'єкт та предмет соціальної політики, понятійний апарат соціальної політики, соціальну стратегію та проблемне поле соціальної політики, обмеження в соціальній політиці, ефективність соціальної політики, інструменти соціальної політики, регіональні особливості соціальної політики, методи і завдання соціальної політики, роль держави в реалізації соціальної політики, соціальну політику і соціальну справедливість, соціальне партнерство, його роль у вирішенні соціальних проблем, джерела та напрямки фінансування соціальної політики, методи фінансування соціальної політики, типи державних фінансових зобов'язань соціального характеру, вимірювання людського розвитку та стан людського розвитку в Україні, генезу уявлень про бідність та шляхи її подолання в західній соціології ХІХ – початку ХХ ст., бідність як соціальне явище, її причини та наслідки, критерії бідності, соціальні нормативи та показники бідності, проблеми бідності в Україні та шляхи її пом'якшення, взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та відтворення населення, демографічну ситуацію та її показники, демографічну ситуацію в Україні, демографічну політику та її складники і заходи, демографічною політикою в Україні, соціальний захист, його генезу та сутність, функції та структуру соціального захисту, соціальну допомогу, принципи її надання, форми та види, загальну характеристику сучасного стану світової політики добробуту та моделі соціальної політики, соціальну політику у ринковій системі, характеристики моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою. Познайомляться з досвідом Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення, проблемами вибору моделі соціальної політики в Україні, стратегіями, цілями й пріоритетами в соціальній політиці України в ринковій економіці, соціальним страхуванням, його генезою, сутністю та функціями, соціальними ризиками, видами та

формами соціального страхування, типами пенсійних систем та світовим досвідом організації соціального страхування.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна політика» є ознайомити студентів з основними концептуальними і практичними основами соціальної політики, звертаючись до розгляду таких питань, як теоретичні основи формування і реалізації соціальної політики; соціальна політика в перехідній економіці; соціальні наслідки економічних рішень; соціальний захист населення; державна політика на ринку праці; фінансування соціальної політики тощо.

Завдання курсу:

- вироблення теоретичних орієнтирів, підстав підходів до аналізу змісту і методів соціальної політики держави, явищ соціокультурного життя і достовірності їх відображення;
- формування методологічних основ вивчення дисциплін загальногуманітарного і соціально-економічного циклів;
- набуття навичок та вмінь самостійно аналізувати соціальні проблеми, розробляти пропозиції щодо їх вирішення;
- вивчення міжнародного досвіду в галузі організації соціального захисту населення;
- критичне осмислення вітчизняного і зарубіжного досвіду в сфері соціальних процесів;
- ознайомлення з сучасними процесами і пріоритетними цілями основних напрямків соціальної політики України, які формуються і реалізуються в практиці регулювання соціальних відносин і вирішення соціальних проблем на загальнодержавному, галузевому та регіональному рівнях і безпосередньо на підприємствах;
- формування розуміння зростаючої відповідальності підприємства за розробку і реалізацію своїх соціальних програм, постійне поліпшення умов праці та побуту, підвищення якості їх трудового життя

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна політика» студент буде:

знати:

1. Методи політичної науки у сфері аналізу соціальної політики як напряму державної політики; понятійно-категоріальний апарат соціальної політики; генезу ідей щодо сутності соціальної політики; основні концептуальні підходи до окреслення поняття; теоретичні основи формування й реалізації соціальної політики;
2. Сутність та структуру соціального захисту; сучасні моделі соціальної політики, джерела фінансового забезпечення реалізації соціальної політики, що включає в себе людський розвиток, а також методики та показники вимірювання, форми бідності та шляхи її пом'якшення, демографічні проблеми та демографічну політику, сутність та структура соціального захисту, сучасні тенденції соціальної політики у світі, моделі соціальної політики в різних економічних системах, організацію соціального страхування в Україні, шляхи врегулювання та вирішення соціально-трудових конфліктів, соціальний захист економічно активного населення, форми захисту соціально вразливих категорій населення.

вміти:

1. Аналізувати стан та перспективи реалізації окремих напрямків предметного поля соціальної політики; визначати особливості та складові державної політики у сфері соціального захисту населення; досліджувати та визначати стан людського розвитку конкретних суспільств;
2. Аналізувати управлінські рішення у сфері соціальної політики, використовуючи методи соціальної експертизи; досліджувати та аналізувати конкретні соціальні проблеми, формувати низку фахових рекомендацій щодо шляхів їх вирішення

В результаті успішного «Соціальна політика» студент набуде:

Спеціальні (фахові) компетентності:

- Розуміння філософських, правових, соціокультурних та економічних основ політичного життя.
- Здатність розробляти ефективні політичні рішення на основі існуючих теоретичних моделей з урахуванням особливостей розвитку політичної системи.
- Здатність аналізувати місце людини, соціальних груп в політичних процесах в глобалізованому світі, прослідковувати політичні аспекти соціокультурних відносин та їх вплив на формування ідентичності громадян.

Програмні результати навчання після вивчення навчальної дисципліни «Соціальна політика»:

- Організовувати діяльність суб'єктів політики та державного управління, враховуючи стан політичної системи, її інституційну структуру, зовнішні та внутрішні ризики.
- Аналізувати сучасні соціокультурні процеси та їх вплив на розвиток національних політичних систем та міжнародної системи.
- Аналізувати політичні конфлікти та кризові ситуації на різних рівнях, в тому числі міжнародному, застосовувати вивчені моделі їх розв'язання.

- **3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	п./с.	лаб.	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
<i>Вступна частина</i>						
Тема 1. Соціальна політика як наука та навчальна дисципліна	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 2. Теоретичні аспекти формування і реалізації соціальної політики	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 3. Соціальна політика як функція державного управління	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 4. Фінансове забезпечення реалізації соціальної політики	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 5. Людський розвиток: методика та показники вимірювання	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 6. Бідність та шляхи її пом'якшення	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 7. Демографічні проблеми та демографічна політика	7,5	2	2	-	-	3,5
<i>Основна частина</i>						
Тема 8. Сутність та структура соціального захисту. Сучасні тенденції соціальної політики у світі	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 9. Моделі соціальної політики в різних економічних системах	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 10. Соціальне страхування	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 11. Організація соціального страхування в Україні	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 12. Соціальна держава – держава нового цивілізаційного типу	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 13. Врегулювання та вирішення соціально-трудоових конфліктів	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 14. Соціальний захист економічно активного населення	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 15. Форми захисту соціально вразливих категорій населення	7,5	2	2	-	-	3,5
Тема 16. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України	7,5	2	2	-	-	3,5
Разом – Змістовний модуль 1	120	32	32	-	-	56
РАЗОМ	120	32	32	-	-	56

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна література:

1. McDonnell J., Bird J., Ending Child Poverty: Twenty Years On, UNISON, 2020. 108 p.
2. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с.
3. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с.
4. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с.
5. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с.

Додаткова література:

1. Андріїв В. Соціальне страхування: історія проблеми / В. Андріїв // Соціальний захист. – 1999. – № 2. – С. 43–52.
2. Антонович М. Конвенція про захист прав людини і основних свобод у судах Європейських держав та перспективи застосування в Україні / М. Антонович // Право України. – 2000. – № 8. – С. 42.
3. Бабкін В. Д. Соціальна держава та захист прав людини / В. Д. Бабкін // Правова держава : щорічник наук. пр. / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : ІнЮре, 1999. – Вип. 9. – С. 3–11.
4. Базилюк П. В. Соціальний захист населення / П. В. Базилюк. – К., 1992. – 132 с.
5. Безтелесна Л. Людський розвиток: підходи до трактування суті та умов його забезпечення / Л. Безтелесна // Економіка України. – 2009. – № 7. – С. 4–12.
6. Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки / М. Ганслі Теренс. – К. : Основи, 1996. – 238 с.
7. Горенко О. Європейська соціальна модель і європейські перспективи України / О. Горенко // Віче. – 2009. – № 20. – С. 8–10.
8. Демографічна криза в Україні: проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії / за ред. В. С. Стещенко. – К. : НАН України, Ін-т економіки, 2001. – 560 с.
9. Державні соціальні допомоги [Електронний ресурс] / Ровеньківська міська рада. – Доступно з: <<http://rov.loga.gov.ua/soc/defence/workzakon/?template=33>>
10. Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс. – К. : Основи, 1999. – 346 с.
11. Євдокимова І.А. Соціальна політика : навчальний посібник. – Х. : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015 – 184 с.
12. Європейська соціальна хартія (ETSN 163). Страсбург, 3 травня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062>

13. Європейський кодекс соціального забезпечення (переглянутий) (ETSN 139). Рим, 6 листопада 1990 р. [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_651>
14. Іванова О. Передумови формування соціальної політики в Україні / О. Іванова // Соціальна робота в Україні: перші кроки / за ред. В. Полтавця. – К. : КМ Academia, 2000. – С. 87–111.
15. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти : курс лекцій / О. Л. Іванова. – К. : КМ Академія, 2003. – 108 с.
16. Іванова О., Семигіна Т. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні / О. Іванова, Т. Семигіна // Соціальна робота в Україні: перші кроки / за ред. В. Полтавця. – К. : КМ Academia, 2000. – С. 112–129.
17. Історія і теорія соціальної політики : навчальний посібник / Сушицька Н.В. та ін. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 300 с.
18. Кабаченко Н.В. Політика щодо бездомних: теорія та практика : монографія. К.: Нац. ун-т «Києво-Могилянська акад.»", 2014. – 252 с.
19. Калита Н. В. Формування систем приватного пенсійного забезпечення: світовий досвід і Україна / Н. В. Калита // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 6. – С. 49–55.
20. Катаєв С. Л. Сучасне українське суспільство : навч. посіб. для вишів / С. Л. Катаєв. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 200 с.
21. Кіндратець О. Пенсійна політика в країнах Заходу / О. Кіндратець // Право України. – 2004. – № 3. – С. 132–135.
22. Кубицький С.О. Соціальні послуги вразливим категоріям населення: теорія, практика, інновації : монографія. – К.: Видавництво «Міленіум», 2016. – 484 с.
23. Кубицький С.О. Сучасні технології соціальної роботи: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні : монографія. – К.: Видавництво «Міленіум», 2015. – 332 с.
24. Кузнєцова Р. П., Шинтік Н. В. Законодавчо-нормативна база як основа розрахунків у моделі соціального бюджету / Р. П. Кузнєцова, Н. В. Шинтік // Соціальний захист. – 2001. – № 4. – С. 57–62.
25. Ле Уору Ф. Демографічна ситуація в Україні викликає стурбованість / Уору Ф. Ле // Дзеркало тижня. – 2009. – 3 жовт. – № 37.
26. Лібанова Е. Бідність: діагноз поставлено – будемо лікувати / Е. Лібанова // Дзеркало тижня. – 2001. – 31 берез. – № 13 (337).
27. Лібанова Е. Соціальна стратифікація українського суспільства і передумови становлення середнього класу / Е. Лібанова // Нова політика. – 2001. – № 1. – С. 5–11.
28. Лібанова Е., Палій О., Скуратівський В. Людський розвиток: від ідеї до державної стратегії / Е. Лібанова, О. Палій, В. Скуратівський // Вісник УАДУ. – 1996. – № 1. – С. 159–171.
29. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір : кол. моногр. / за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соц. дослідж. НАН України, 2008. – С. 78.
30. Мак Таггарт Г. Пенсійні системи світу: порівняльний аспект / Г. Мак Таггарт // Людина і праця. – 2004. – № 7. – С. 10–12.

31. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні : монографія. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. – 244 с.
32. Мандибура В. О. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання / В. О. Мандибура. – К., 1998. – 256 с.
33. Морозова О. Міжнародні стандарти побудови пенсійної системи / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. – 2005. – № 1 (31). – С. 16–17.
34. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу / Н. Мусис. – К. : К.І.С., 2005. – 224 с.
35. Надточій Б. Пенсійна реформа. Яким буде пенсійний вік в Україні? / Б. Надточій // Соціальний захист. – 2001. – № 2. – С. 31–34.
36. Надточій Б. Пенсійна реформа. Які пенсії готує реформа? / Б. Надточій // Соціальний захист. – 2001. – № 3. – С. 42–48.
37. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 23.
38. Основні напрями соціальної політики на період до 2004 року [Електронний ресурс]. – Доступно з: <<http://rada.gov.ua>>
39. Паніна Н. Українське суспільство 1992–2006: соціологічний моніторинг / Н. Паніна. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2006. – 94 с.
40. Прилипко С. М. Недержавне пенсійне забезпечення у системі соціального захисту в Україні / С. М. Прилипко // Проблеми законності. – Х., 2000. – Вип. 43. – С. 63–66.
41. Про затвердження Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2006 р. № 879 [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/879-2006-%D0%BF>
42. Про основні напрями реформування системи пенсійного забезпечення населення України : Послання Президента України до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Доступно з: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n1_14100-01>
43. Романенко С. Україні необхідно сформувати систему соціального захисту ринкового типу / С. Романенко // Соціальний захист. – 1997. – № 2. – С. 49–55.
44. Семигіна Т. Національні моделі соціальної політики: глобальний рух до неолібералізму? / Т. Семигіна // Соціальна політика і соціальна робота. – 2003. – № 1. – С. 45–60.
45. Семигіна Т. Соціальна політика у глобальному вимірі / Т. Семигіна. – К. : Пульсари, 2003. – 252 с.
46. Семигіна Т. Традиційні моделі соціальної політики в умовах глобалізації / Т. Семигіна // Людина і політика. – 2004. – № 1. – С. 134–143.
47. Сивак С. Пенсійна реформа: принципи пенсійного забезпечення / С. Сивак // Вісник Львів. ун-ту. Сер. юрид. – Львів, 2000. – Вип. 35. – С. 341–345.
48. Сивак С. Пенсійне страхування та пенсійна реформа: теоретичні основи / С. Сивак // Право України. – 1999. – № 10. – С. 61–64.
49. Сидорина Т. Ю. Социальная политика и ее акторы / Т. Ю. Сидорина // Мир России.

- 1998. – № 1/2. – С. 147–192.
50. Сіленко А. Генезис і сутність американської держави загального добробуту / А. Сіленко // Людина і політика. – 2000. – № 2. – С. 65–72.
 51. Сіленко А. Деякі тенденції розвитку соціальної держави / А. Сіленко // Право України. – 2005. – № 8. – С. 56–57.
 52. Сіленко А. Соціальна політика та її пріоритети у перехідному суспільстві / А. Сіленко // Людина і політика. – 2003. – № 1. – С. 118–128.
 53. Сіленко А. Чи є альтернатива державі загального добробуту? / А. Сіленко // Нова політика. – 2000. – № 1. – С. 32–35.
 54. Скулиш Ю. І. Бюджетне забезпечення соціальної сфери в Україні: оцінка ефективності та підходи до обґрунтування / Ю. І. Скулиш // Економіка і держава. – 2009. – № 1 (73). – С. 21–23.
 55. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навч. посіб. / В. А. Скуратівський, О. М. Палій. – К. : МАУП, 2002. – 200 с.
 56. Соболев Ю. Український феномен / Ю. Соболев // Дзеркало тижня. – 2009. – 16 трав. – № 17.
 57. Сокур Н. В. Державна політика по зниженню соціальної напруженості у перехідному суспільстві (сфера трудових відносин) : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Н. В. Сокур ; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса, 2001. – 20 с.
 58. Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення : зб. наук. ст. – К. : НВФ «Студцентр»/НІКА-Центр, 1998. – 204 с.
 59. Соціальний захист населення в сучасній Україні: проблеми та шляхи їх вирішення : монографія / Андрющенко А.І. та ін. – Маріуполь: ПДТУ, 2017. – 246 с.
 60. Соціальна політика : навч. посібник / за заг. ред. Пічи В.М., Турчин Я.Б. – Львів: Новий світ, 2018. – 318 с.
 61. Спікер П. Соціальна політика: теми та підходи / П. Спікер. – К. : Фенікс, 2000. – 400 с.
 62. Стешенко В. С. Експеримент з багатьма невідомими. Чи можна переламати демографічну ситуацію з допомогою підвищення виплат на новонароджених? / В. С. Стешенко // Дзеркало тижня. – 2005. – 12–18 берез. – № 9.
 63. Стратегія подолання бідності : Указ Президента України від 15 серпня 2001 року // Соціальний захист. – 2001. – № 9 (39). – С. 4–11.
 64. Твій вибір – 2007 : бюллетень. Соціальна політика: бачення і практика українських політичних сил, представлених у Верховній Раді V скликання. – К. : [Укр. незалежний центр політ. дослідж.], 2007. – № 6. – 20 с.
 65. Трубавін І. М. Концепція «допомоги для самопомоги» в соціальній роботі в Україні / І. М. Трубавін // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2003. – № 2. – С. 44–51.
 66. Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000–2004 роки : Послання Президента України до Верховної Ради України, 2000 рік [Електронний ресурс]. – Доступно з: <<http://rada.gov.ua>>
 67. Українське суспільство 1992–2007. Динаміка соціальних змін / за ред. В. Ворони, М. Шульги. – К. : Ін-т соціології НАН України, 2007. – 544 с.

68. Четверікова Л. О. Соціальна держава: теоретичний аспект / Л. О. Четверікова // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : зб. наук. пр. – Львів, 2004. – Вип. 15. – С. 103–107.
69. Четверікова Л. О. Формування соціальної держави в контексті процесів глобалізації / Л. О. Четверікова // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : зб. наук. пр. – Львів, 2005. – Вип. 16. – С. 83–87.
70. Четверікова Л. О., Привалов Ю. О. Сучасна парадигма метасоціального інституту: історико-теоретичні виміри соціальної держави / Л. О. Четверікова, Ю. О. Привалов. – Львів : Астролябія, 2007. – 152 с.
71. Шевченко В. І. Соціальна безпека і гуманітарний захист / В. І. Шевченко // Соціальний захист. – 1998. – № 8. – С. 23–31.
72. Шевчук П. Соціальна політика / П. Шевчук. – Львів : Світ, 2003. – 400 с.
73. Ярова Л. В. Нові тенденції соціальної політики у сучасному світі / Л. В. Ярова // Освіта регіону. – 2009. – № 4. – С. 71–76.
74. Ярова Л. В. Особливості європейської соціальної політики / Л. В. Ярова // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журн. – К. : Міленіум, 2010. – № 2. – С. 176–180.
75. Ярова Л. В. Понятійний апарат дослідження соціальної політики / Л. В. Ярова // Політологічний вісник : зб. наук. пр. – К. : ІНТАС, 2010. – Вип. 49. – С. 155–163.
76. Ярова Л. В. Суб'єкти реалізації соціальної політики: взаємодія держави, суспільних та ринкових інститутів / Л. В. Ярова // Трибуна : всеукр. громад.-політ. і теорет. журн. – К. : Преса України, 2010. – № 5/6. – Травень-червень. – С. 34–36.
77. Ярова Л. В. Формування системи соціального діалогу як напрямок діяльності сучасної держави / Л. В. Ярова // Нова парадигма : [журн. наук. пр.] / голов. ред. В. П. Бех. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 94. – С. 197–205.

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Вступна частина

Тема 1. Соціальна політика як наука та навчальна дисципліна (2 год.)

Суспільство. Соціальна структура суспільства (соціальна стратифікація). Соціальні пріоритети й соціальна відповідальність суспільства. Сутність та зміст соціальної політики. Об'єкт та суб'єкти соціальної політики. Принципи соціальної політики. Становлення та розвиток соціальної політики як науки та навчальної дисципліни. Об'єкт та предмет соціальної політики. Понятійний апарат соціальної політики

Основні поняття: суспільство, соціальна стратифікація, соціальна відповідальність, соціальна політика.

Тема 2. Теоретичні аспекти формування і реалізації соціальної політики (2 год.)

Соціальна стратегія та проблемне поле соціальної політики. Обмеження в соціальній політиці. Ефективність соціальної політики. Інструменти соціальної політики. Регіональні особливості соціальної політики

Основні поняття: соціальна політика, поле соціальної політики, інструменти соціальної політики, ефективність соціальної політики.

Тема 3. Соціальна політика як функція державного управління (2 год.)

Методи і завдання соціальної політики. Держава та її роль в реалізації соціальної політики. Соціальна політика і соціальна справедливість. Соціальне партнерство, його роль у вирішенні соціальних проблем

Основні поняття: соціальна політика, методи соціальної політики, завдання соціальної політики, соціальна справедливість, соціальне партнерство.

Тема 4. Фінансове забезпечення реалізації соціальної політики (2 год.)

Джерела та напрямки фінансування соціальної політики. Методи фінансування соціальної політики. Типи державних фінансових зобов'язань соціального характеру

Основні поняття: соціальна політика, джерела фінансування соціальної політики, напрямки фінансування соціальної політики, методи фінансування, соціальної політики, фінансові зобов'язання соціального характеру.

Тема 5. Людський розвиток: методики та показники вимірювання (2 год.)

Проблема людського розвитку: концепція людського розвитку. Вимірювання людського розвитку. Стан людського розвитку в Україні

Основні поняття: соціальна політика, людський розвиток.

Тема 6. Бідність та шляхи її пом'якшення (2 год.)

Генеза уявлень про бідність та шляхи її подолання в західній соціології XIX – початку XX ст. Бідність як соціальне явище. Причини та наслідки бідності. Критерії бідності. Соціальні нормативи. Показники бідності. Проблема бідності в Україні та шляхи її пом'якшення.

Основні поняття: соціальна політика, бідність, соціальні нормативи.

Тема 7. Демографічні проблеми та демографічна політика (2 год.)

Взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та відтворення населення. Демографічна ситуація. Показники демографічної ситуації. Демографічна ситуація в Україні. Демографічна політика: її складники та заходи.

Основні поняття: соціальна політика, демографія, демографічна політика.

Основна частина

Тема 8. Сутність та структура соціального захисту. Сучасні тенденції соціальної політики у світі

Соціальний захист: генеза та сутність. Функції та структура соціального захисту. Соціальна допомога: принципи надання, форми та види. Загальна характеристика сучасного стану світової політики добробуту. Моделі соціальної політики

Основні поняття: соціальна політика, соціальний захист, соціальна допомога, модель соціальної політики.

Тема 9. Моделі соціальної політики в різних економічних системах

Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою. Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні. Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.

Основні поняття: соціальна політика, модель соціальної політики, соціальне забезпечення.

Тема 10. Соціальне страхування

Соціальне страхування: генеза та сутність. Функції соціального страхування. Соціальні ризики. Види та форми соціального страхування. Типи пенсійних систем. Світовий досвід організації соціального страхування

Основні поняття: соціальна політика, соціальне страхування, форми соціального страхування, пенсійна система.

Тема 11. Організація соціального страхування в Україні

Основні засади організації соціального страхування в Україні. Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування на випадок безробіття. Система пенсійного забезпечення

Основні поняття: соціальна політика, соціальне страхування.

Тема 12. Соціальна держава – держава нового цивілізаційного типу

Соціальна держава: генеза, сутність та принципи. Типи соціальної держави. Держава

можливостей – майбутнє соціальної держави

Основні поняття: соціальна політика, соціальна держава.

Тема 13. Врегулювання та вирішення соціально-трудових конфліктів

Сутність соціально-трудового конфлікту, їх різновиди, причини і умови виникнення. Методи управління соціально-трудовами конфліктами. Стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудових конфліктів. Соціальне партнерство як досягнення злагоди в колективному трудовому спорі (конфлікті)

Основні поняття: соціальна політика, соціально-трудовий конфлікт, переговори, соціальне партнерство.

Тема 14. Соціальний захист економічно активного населення

Характеристика категорії «економічно активне населення». Система соціального захисту економічно активного населення. Захист населення від безробіття та захист безробітних. Мінімальна заробітна плата та її індексація в умовах інфляції. Досвід надання допомоги для безробітних у розвинутих країнах

Основні поняття: соціальна політика, економічно активне населення, соціальний захист, заробітна плата, інфляція.

Тема 15. Форми захисту соціально вразливих категорій населення

Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення. Державна молодіжна політика, її фінансування та гарантії соціального захисту молодих громадян. Центри соціальних служб та види соціальних послуг для молоді. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види. Державна соціальна допомога інвалідам. Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року

Основні поняття: соціальна політика, соціальна вразливість, соціальна послуга, соціальна допомога, соціальна програма.

Тема 16. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України

Пенсія як соціально-політична категорія. Види пенсій та критерії їх призначення. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи

Основні поняття: соціальна політика, пенсія, пенсійна система.

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література

Змістовий модуль 1 Вступна частина

Вступна частина

Тема 1. Соціальна політика як наука та навчальна дисципліна (2 год.)

1. Суспільство. Соціальна структура суспільства (соціальна стратифікація).
2. Соціальні пріоритети й соціальна відповідальність суспільства.
3. Сутність та зміст соціальної політики. Об'єкт та суб'єкти соціальної політики.
4. Принципи соціальної політики.
5. Становлення та розвиток соціальної політики як науки та навчальної дисципліни. Об'єкт та предмет соціальної політики.
6. Понятійний апарат соціальної політики

Основні поняття: суспільство, соціальна стратифікація, соціальна відповідальність, соціальна політика.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 1.1]
2. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 1]
3. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 1,2]

Тема 2. Теоретичні аспекти формування і реалізації соціальної політики (2 год.)

1. Соціальна стратегія та проблемне поле соціальної політики.
2. Обмеження в соціальній політиці.
3. Ефективність соціальної політики.
4. Інструменти соціальної політики.
5. Регіональні особливості соціальної політики

Основні поняття: соціальна політика, поле соціальної політики, інструменти соціальної політики, ефективність соціальної політики.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 1.2]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 2]
3. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 2.1]

Тема 3. Соціальна політика як функція державного управління (2 год.)

1. Методи і завдання соціальної політики.
2. Держава та її роль в реалізації соціальної політики.
3. Соціальна політика і соціальна справедливість.
4. Соціальне партнерство, його роль у вирішенні соціальних проблем

Основні поняття: соціальна політика, методи соціальної політики, завдання соціальної політики, соціальна справедливість, соціальне партнерство.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 1.3]
2. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 1.3,1.4,1.5]
3. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика:Конспект лекцій для студентів – К.:НУХТ,2012.–116 с. [Розділ 1]
4. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 4. Фінансове забезпечення реалізації соціальної політики (2 год.)

1. Джерела та напрямки фінансування соціальної політики.
2. Методи фінансування соціальної політики.
3. Типи державних фінансових зобов'язань соціального характеру

Основні поняття: соціальна політика, джерела фінансування соціальної політики, напрямки фінансування соціальної політики, методи фінансування, соціальної політики, фінансові зобов'язання соціального характеру.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 1.3]
2. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 1.3,1.4,1.5]
3. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика:Конспект лекцій для студентів – К.:НУХТ,2012.–116 с. [Розділ 4]

Тема 5. Людський розвиток: методика та показники вимірювання (2 год.)

1. Проблема людського розвитку: концепція людського розвитку.
2. Вимірювання людського розвитку.
3. Стан людського розвитку в Україні

Основні поняття: соціальна політика, людський розвиток.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 2.1]
2. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 3]

Тема 6. Бідність та шляхи її пом'якшення (2 год.)

1. Генеза уявлень про бідність та шляхи її подолання в західній соціології XIX – початку XX ст.
2. Бідність як соціальне явище.
3. Причини та наслідки бідності.
4. Критерії бідності. Соціальні нормативи.
5. Показники бідності.
6. Проблема бідності в Україні. Шляхи її пом'якшення

Основні поняття: соціальна політика, бідність, соціальні нормативи.

Література:

1. McDonnell J., Bird J., Ending Child Poverty: Twenty Years On, UNISON, 2020. 108 p. [Розділи 1-12]
2. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 2.2]
3. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.:НУХТ,2012.–116 с. [Розділи 6,8]

Тема 7. Демографічні проблеми та демографічна політика (2 год.)

1. Взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та відтворення населення.
2. Демографічна ситуація.
3. Показники демографічної ситуації.
4. Демографічна ситуація в Україні. Демографічна політика: її складники та заходи.

Основні поняття: соціальна політика, демографія, демографічна політика.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 2.3]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 3]

Основна частина

Тема 8. Сутність та структура соціального захисту. Сучасні тенденції соціальної політики у світі

1. Соціальний захист: генеза та сутність.
2. Функції та структура соціального захисту.
3. Соціальна допомога: принципи надання, форми та види.

4. Загальна характеристика сучасного стану світової політики добробуту.
5. Моделі соціальної політики

Основні поняття: соціальна політика, соціальний захист, соціальна допомога, модель соціальної політики.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 3.1]
2. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 3.1]
3. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 5]
4. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 9. Моделі соціальної політики в різних економічних системах

Соціальна політика у ринковій системі.

Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення.

Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні.

Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.

Основні поняття: соціальна політика, модель соціальної політики, соціальне забезпечення.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 3.2]
2. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 2]
3. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 2]

Тема 10. Соціальне страхування

1. Соціальне страхування: генеза та сутність.
2. Функції соціального страхування. Соціальні ризики.
3. Види та форми соціального страхування.
4. Типи пенсійних систем.
5. Світовий досвід організації соціального страхування

Основні поняття: соціальна політика, соціальне страхування, форми соціального страхування, пенсійна система.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 4.2]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 11. Організація соціального страхування в Україні

1. Основні засади організації соціального страхування в Україні.
2. Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням.
3. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
4. Соціальне страхування на випадок безробіття. Система пенсійного забезпечення

Основні поняття: соціальна політика, соціальне страхування.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 3.3]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 12. Соціальна держава – держава нового цивілізаційного типу

1. Соціальна держава: генеза, сутність та принципи.
2. Типи соціальної держави.
3. Держава можливостей – майбутнє соціальної держави

Основні поняття: соціальна політика, соціальна держава.

Література:

1. Четверікова Л.О. Соціальна політика: Навчальний посібник / Л.О. Четверікова. – Львів: ПП Сорока Т. Б., 2014. – 218 с. [Розділ 4.2]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 1]

Тема 13. Врегулювання та вирішення соціально-трудоових конфліктів

1. Сутність соціально-трудоового конфлікту, їх різновиди, причини і умови виникнення.
2. Методи управління соціально-трудоовими конфліктами.
3. Стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудоових конфліктів.
4. Соціальне партнерство як досягнення злагоди в колективному трудоовому спорі (конфлікті)
- 5.

Основні поняття: соціальна політика, соціально-трудоовий конфлікт, переговори, соціальне партнерство.

Література:

1. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 7]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 3]

Тема 14. Соціальний захист економічно активного населення

1. Характеристика категорії «економічно активне населення».
2. Система соціального захисту економічно активного населення.
3. Захист населення від безробіття та захист безробітних.
4. Мінімальна заробітна плата та її індексація в умовах інфляції.
5. Досвід надання допомоги для безробітних у розвинутих країнах

Основні поняття: соціальна політика, економічно активне населення, соціальний захист, заробітна плата, інфляція.

Література:

1. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 6]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 15. Форми захисту соціально вразливих категорій населення

1. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики.
2. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення.
3. Державна молодіжна політика, її фінансування та гарантії соціального захисту молодих громадян.
4. Центри соціальних служб та види соціальних послуг для молоді.
5. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види.
6. Державна соціальна допомога інвалідам.
7. Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року

Основні поняття: соціальна політика, соціальна вразливість, соціальна послуга, соціальна допомога, соціальна програма.

Література:

1. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 8]
2. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

Тема 16. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України

1. Пенсія як соціально-політична категорія.
2. Види пенсій та критерії їх призначення.
3. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України.
4. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи

Основні поняття: соціальна політика, пенсія, пенсійна система.

Література:

1. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с. [Розділ 2]

2. Драган О.І., Цимбалюк Л.Г. Соціальна політика: Конспект лекцій для студентів – К.: НУХТ, 2012. – 116 с. [Розділ 9]
3. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 352 с. [Розділ 4]

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна політика як наука та навчальна дисципліна (написання есе)	3,5
2	Тема 2. Теоретичні аспекти формування і реалізації соціальної політики (написання есе)	3,5
3	Тема 3. Соціальна політика як функція державного управління (написання есе)	3,5
4	Тема 4. Фінансове забезпечення реалізації соціальної політики (написання есе)	3,5
5	Тема 5. Людський розвиток: методика та показники вимірювання (написання есе)	3,5
6	Тема 6. Бідність та шляхи її пом'якшення (написання есе)	3,5
7	Тема 7. Демографічні проблеми та демографічна політика (написання есе)	3,5
8	Тема 8. Сутність та структура соціального захисту. Сучасні тенденції соціальної політики у світі (написання есе)	3,5
9	Тема 9. Моделі соціальної політики в різних економічних системах (написання есе)	3,5
10	Тема 10. Соціальне страхування (написання есе)	3,5
11	Тема 11. Організація соціального страхування в Україні (написання есе)	3,5
12	Тема 12. Соціальна держава – держава нового цивілізаційного типу (написання есе)	3,5
13	Тема 13. Врегулювання та вирішення соціально-трудоових конфліктів (написання есе)	3,5
14	Тема 14. Соціальний захист економічно активного населення (написання есе)	3,5
15	Тема 15. Форми захисту соціально вразливих категорій населення (написання есе)	3,5
16	Тема 16. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України (написання есе)	3,5
Разом		54

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачено колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусії, аналіз статистичних баз даних.

На лекційних заняттях використовуються головно: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи. Розрахункова робота буде обговорюватись і виконуватись в рамках лекцій, семінарів, а також самостійної роботи.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків студентів з курсу «Соціальна політика» здійснюється за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо – 30% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 30);
- контрольні заміри (модулі) – 20% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 20);
- екзамен – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50).

Поточний контроль знань студентів проводять за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студентів впродовж семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів;
- контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання і розрахункової роботи.

При контролі систематичності й активності роботи студентів оцінці підлягають:

- самостійна робота студентів;
- відвідування й активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Поточний контроль успішності здійснюється за п'ятибальною шкалою: "5" – відмінно", "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – доповнення, "1" – коментарі (участь у дискусії). Реферат, доповідь – 5 балів; есе – 3 бали (дозволено лише по одному реферату, доповіді або есе). Контроль знань за результатами вивчення змістовного модуля оцінюється в 20 балів. Форма підсумкового контролю – екзамен у комбінованій (усній і тестовій) формі в кінці семестру. Мінімальна кількість балів для допуску студентів до екзамену становить 26 балів. Якщо студент(-ка) отримує 25 балів і менше, він(вона) екзамен складає по талону № 2.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів. На заліку студент теж може отримати 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Екзаме н
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			50	50
1	2	3	...	15	16		

1, 2 ... 16 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (екзамену)

1. Формування системи соціального захисту України.
2. Характеристика категорії «економічно активне населення»
3. Система соціального захисту економічно активного населення.
4. Захист населення від безробіття та захист безробітних
5. Мінімальна заробітна плата та її індексація в умовах інфляції
6. Досвід надання допомоги для безробітних у розвинутих країнах
7. Соціально вразливі категорії населення як пріоритетний напрям соціальної політики
8. Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення
9. Державна молодіжна політика, її фінансування та гарантії соціального захисту молодих громадян
10. Центри соціальних служб та види соціальних послуг для молоді
11. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види
12. Державна соціальна допомога інвалідам
13. Державна цільова соціальна програма подолання та запобігання бідності на період до 2015 року
14. Соціальні послуги: нові виклики та напрями модернізації
15. Житлове питання та можливості політики
16. Політика щодо внутрішньо переміщених осіб
17. Суспільство. Соціальна структура суспільства (соціальна стратифікація)
18. Соціальні пріоритети й соціальна відповідальність суспільства
19. Сутність та зміст соціальної політики
20. Об'єкт та суб'єкти соціальної політики
21. Принципи соціальної політики
22. Становлення та розвиток соціальної політики як науки та навчальної дисципліни. Об'єкт та предмет соціальної політики. Понятійний апарат соціальної політики
23. Соціальна стратегія та проблемне поле соціальної політики
24. Обмеження в соціальній політиці
25. Ефективність соціальної політики
26. Інструменти соціальної політики
27. Регіональні особливості соціальної політики
28. Джерела та напрямки фінансування соціальної політики
29. Методи фінансування соціальної політики
30. Типи державних фінансових зобов'язань соціального характеру
31. Проблема людського розвитку: концепція людського розвитку
32. Вимірювання людського розвитку
33. Стан людського розвитку в Україні
34. Генеза уявлень про бідність та шляхи її подолання в західній соціології XIX – початку XX ст.
35. Бідність як соціальне явище. Причини та наслідки бідності
36. Критерії бідності. Соціальні нормативи
37. Показники бідності
38. Проблема бідності в Україні. Шляхи її пом'якшення
39. Взаємозв'язок соціально-економічного розвитку та відтворення населення
40. Демографічна ситуація. Показники демографічної ситуації.
41. Демографічна ситуація в Україні
42. Демографічна політика: її складники та заходи. Демографічна політика в Україні
43. Соціальний захист: генеза та сутність
44. Функції та структура соціального захисту

45. Соціальна допомога: принципи надання, форми та види
46. Основні засади організації соціального страхування в Україні
47. Соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням
48. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності
49. Соціальне страхування на випадок безробіття
50. Система пенсійного забезпечення
51. Загальна характеристика сучасного стану світової політики добробуту
52. Моделі соціальної політики
53. Соціальна держава: генеза, сутність та принципи
54. Типи соціальної держави
55. Держава можливостей – майбутнє соціальної держави
56. Сутність соціально-трудового конфлікту, їх різновиди, причини і умови виникнення
57. Методи управління соціально-трудовими конфліктами
58. Стратегії переговорів у вирішенні соціально-трудових конфліктів
59. Соціальне партнерство як досягнення злагоди в колективному трудовому спорі (конфлікті)
60. Освітня політика у контексті модернізаційного розвитку